

07. Videnskabelige undersøgelser

07.01. Grønlands Fiskeri- og Miljøundersøgelser.

Institutionens navn blev pr. 1. april 1984 ændret fra Grønlands Fiskeriundersøgelser til Grønlands Fiskeri- og Miljøundersøgelser (GFM), idet miljøundersøgelser på havet såvel som på landjorden er blevet en betydelig del af institutionens aktivitet i de senere år.

Fiskeri- og havpattedyrundersøgelseernes formål er udforskning af de grønlandske farvandes levende ressourcer med henblik på fiskeri- og fangstmæssig udnyttelse. Så at sige alle fiskearter af større kommerciel betydning i grønlandske farvande er nu genstand for international eller lokal regulering, og der er ønsket om også at inddrage sekundære fiskearter i reguleringerne. Den udvidede økonomiske zone omkring Grønland og Grønlands hurtige udbygning af den søgående flåde af trawlere har betydet, at Grønland tager en større og større andel af totalfangsten i denne zone. I 1982 således 80 pct. af totalfangsten ved Vestgrønland mod mindre end 10 pct. i 1960'erne. Denne ændring i forholdet mellem grønlandsk og udenlandsk fiskeri har betydet, at dataindsamling af det samlede fiskeri nu i langt højere grad end tidligere hviler på GFM, som for øjeblikket har svært ved at følge med i udviklingen, og må koncentrere sig om de vigtigste fiskerier (rejer og torsk). GFM skal også vurdere potentielle fiskerimuligheder og medvirker ved tilrettelæggelse af programmer for og deltager i forskellige forsøgsfiskerier. GFM har dog måttet lade en del af disse opgaver hvile bl.a. en del ønsker fra Grønlands hjemmestyre og nogle kommuner om lokale fiskeriforsøg af til dels på ikke hidtil udnyttede arter. Arbejdspresset i de vigtigste aktuelle opgaver hindrer også langsigtede biologiske undersøgelser, f.eks. af samspillet mellem arter som torsk og rejer og af samspillet mellem miljø (f.eks. temperaturforholdene), sæler og fiskebestande.

De nævnte opgaver vedrørende de levende ressourcer omfatter også spørgsmål vedrørende havpattedyr, af hvilke flere spiller en betydelig rolle for Grønland. Dette medfører betydeligt konsulent- og mødevirksomhed for GFM og omfattende biologisk dataindsamling også af disse arter.

GFM skal endvidere foretage de fiskeri- og havundersøgelser, som det som medlem af internationale kommissioner påhviler Danmark at udføre omkring Grønland. De internationale fiskeri- og havundersøgelser foregår især gennem Den nordvestatlantiske Fiskeriorganisation (NAFO), Det internationale Havundersøgelsesråd (ICES) og De nordatlantiske Laksekommissioner (NASCO), mens spørgsmål vedrørende havpattedyr varetages af NAFO, ICES og den internationale Hvalfangstkommission (IWC). Gennem disse organisationer fremsættes bl.a. rådgivning vedrørende totale tilladelige fangst (TAC) af en række fiskebestande og forskellige havpattedyr. GFM har snævert samarbejde med flere udenlandske institutioner af samme art, i 1984 således bl.a. med Canada vedrørende klapmysundersøgelser i Davisstrædet og med fiskeriinstitutterne i Hamburg og Bremerhaven om torskeundersøgelser ved Vest- og Østgrønland.

Som led i dataindsamlingen samarbejder GFM med bl.a. KGH i detaljeret elektronisk databehandling af de grønlandske trawleres fiskeri.

De miljømæssige opgaver består hovedsageligt af undersøgelser og sagsbehandling i forbindelse med eksisterende og planlagt råstofudnyttende virksomhed. Dette omfatter: Beskrivelse af effekterne af aktiviteterne, deltagelse i opstillingen af vilkår for driften samt kontrol af om kravene efterkommes og har den ønskede virkning. I forbindelse med minedrift er undersøgelserne for tiden mest marine, mens de, når det gælder udnyttelse af vandkraft og olieeftersforskning, mest foregår på land.

GFM har i 1984 indledt en undersøgelse af forekomsten af forskellige tungmetaller i lokale fødeemner fra Thuleområdet og håber at kunne udstrække disse undersøgelser til en mere generel undersøgelse af de øjensynligt særegne forhold omkring tungmetaller i det arktiske økosystem. I forbindelse med canadiske planer om transport af flydende gas og olie med store tankskibe gennem grønlandske farvande koordinerer GFM de danske undersøgelser og deltager i den canadisk-danske teknisk-videnskabelige arbejdsgruppe om problemerne omkring APP-projektet.